

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

[dia1] *Zalig zijn de armen van geest, want van hen is het Koninkrijk der hemelen.*

Met deze woorden begint onze Heer Jezus Christus het onderwijs aan zijn volgelingen.

Zalig zijn de armen van geest...

Is dat niet bijzonder, dat dat het allereerste is wat Hij zegt?

Want: *arm van geest* [dia2] wat stel jij, wat stelt u zich daarbij voor?

Als je arm bent – j/m, jullie weten wel wat dat is, toch? Wat is arm zijn?

(Dat noemen jullie altijd als jullie onderwerpen mogen noemen om voor te bidden: voor de arme mensen.) [dia3]

Arm zijn – is dat fijn? Word je daar blij van? Gelukkig?

Wie wil er arm zijn? Helemaal niks hebben. In armoede leven...

Nee, dat wil je idd niet. Da's helemaal niet fijn, niet leuk.

Dat probeer je juist te voorkomen.

In veel Bijbels is vertaald met 'gelukkig' – *gelukkig* ben je als je arm bent...

Klopt dat wel wat Jezus zegt?

Je zou zeggen dat je eerder *ongelukkig* wordt – en ook van die andere dingen die Hij noemt: treuren, hongeren en dorsten, vervolgd worden...

Dus het het gaat behoorlijk tegen je gevoel in... [dia4] **tegendraads** wat Jezus zegt.

Wat bedoelt onze Heer?

Eerst even iets over die lange toespraak, die vaak [dia5] **Bergrede** wordt genoemd.

Matteus schrijft zijn evangelie vooral met het oog op zijn Joodse volksgenoten; hij wil hen overtuigen van het feit dat de Jood Jezus uit Nazaret de Messias is, en dat deze Jezus veel van wat in de Tenach (ons Oude Testament) staat vervult.

Daarom is het *niet zomaar* dat Matteus eerst vertelt dat Jezus *de berg op gaat*.

Dat herinnert aan een andere belangrijke gebeurtenis voor het volk: dat Mozes [dia6] de berg op gaat en de Thora ontvangt.

Met die Thora wijst JHWH zijn volk de weg, na de bevrijding uit de slavernij in Egypte.

Als het straks na de reis door de woestijn en het water van de Jordaan het beloofde land Kanaan binnengaat, weet iedereen wat 'ie moet doen om vrij te blijven en goed te leven.

Nu, [dia7] met Jezus, begint een nieuwe fase in de geschiedenis.

Jezus is eerst door de Jordaan en de woestijn gegaan (Matteus 3,4) en nu gaat Hij de berg op om zijn volgelingen te vertellen wat zij moeten doen om straks, als Jezus hen bevrijd heeft, ook vrij te blijven en goed te leven.

Elke Jood voelt dan de vergelijking met Mozes.

Jezus geeft zijn Thora, als 'wet' van het verbond dat met Hem begint, het nieuwe verbond.

Laten we dat allereerst goed bedenken: **[dia8] dat Jezus Christus ons heeft bevrijd.**
En dat gaat om een bevrijding die nog veel dieper reikt dan bevrijd worden uit een land.
De vrijheid die Jezus geeft betekent dat je **[dia9]** nooit meer bang hoeft te zijn om veroordeeld te worden door God. En ook niet meer bang hoeft te zijn voor het oordeel van mensen.

Opvallend begint Jezus zijn toespraak dan met **[dia10] zaligsprekingen.**
En als wij die nu in onze tijd horen, dan raken die je op een gevoelig punt.
Want het is waar: die zaligsprekingen noemen steeds dingen waar wij juist bang voor zijn, die wij uit alle macht proberen te vermijden.
Want je wilt *niet* arm zijn, je wilt *niet* treuren, je wilt *geen* honger en dorst hebben, en al helemaal niet om je geloof vervolgd worden.
En laten we maar eerlijk zijn, ook die andere dingen die Hij noemt, zoals zachtmoedig zijn, rein van hart, barmhartig – dat zijn eigenschappen waar je in onze maatschappij niet ver mee komt – dan ben je een watje, dan lopen de mensen over je heen, dan eten ze je (spreekwoordelijk) 'de kaas van het brood'...

Ook dit is een belangrijk punt: onze Heer laat zien dat het in zijn Koninkrijk wel 's precies andersom kan zijn dan jij denkt.

En dat het nodig kan zijn op *een nieuwe manier* naar de werkelijkheid te kijken.

[dia11] Gods Koninkrijk is blijkbaar een omgekeerde wereld!

Er zit iets in van: beste vriend of vriendin, zolang jij blijft meten met de maten van het hier en nu, met de maten van wat voor ogen is, met de maten waarmee iedereen om je heen meet, zolang je dat blijft doen blijf je gevangene van je eigen angst, blijf je overgeleverd aan de oordelen en veroordelingen van anderen, blijf je marionet van het uiterlijke.

Jezus roept je als het ware toe: **[dia12] word echt vrij!**

Of misschien stelt Hij je een vraag: **[dia13] ben jij wel vrij? Echt vrij in Christus?**

Als je echt vrij bent – durf dan *net als Jezus radicaal tegendraads* te zijn.

Ik zei net dat Jezus zijn Thora als 'wet' van het nieuwe verbond geeft.

Nu is een wet bij ons, in onze tijd, niet populair.

We hebben een hekel aan regeltjes, aan al die dingen die moeten – zeker in het geloof...

Alleen, al die dingen die Jezus in zijn toespraak zegt, zijn **[dia14] geen eisen waar je eerst aan moet voldoen voordat je zijn Koninkrijk binnen mag.**

Zo van: en nu *moet* je arm van geest worden, nu *zuk* je treuren, eerder zal Ik niet van je houden.

Nee, Hij laat de werkelijkheid zien **[dia15]** van *wat er gebeurt* als je echt vrij bent in Hem, *wat het gevolg ervan is* als je je echt op God richt.

En dan wordt alles wat Hij zegt *geen moeten* maar een *willen*, een verlangen.

Dat maakt echt een heel verschil!

De HERE God wil **[dia16]** geen slaven die met angst en beven dingen doen die ze eigenlijk helemaal niet willen en toch maar doen omdat ze bang zijn voor de zweep, voor het oordeel.

Nee, de HERE God wil dat wij **[dia17]** zijn kinderen zijn. En dat we weten/voelen/ervaren dat God van ons houdt. En dat we, omdat we zelf ook van de HERE God houden, graag

willen doen wat God wil – al is het met vallen en opstaan, maar verlangen doen we het wel. Wat bent u/wat ben jij: een **slaaf** van een strenge, wrede meester die straf geeft als je niet doet wat hij wil?

Of ben je een **kind** van een Vader die van je houdt en ook van je blijft houden als het een keer niet gaat zoals Hij wil?

Inmiddels zijn we al mooi dichtbij de betekenis van dat [dia18] *arm van geest* gekomen. Want het gaat niet om mensen die in financieel opzicht armoede leiden (alhoewel Jezus ergens zegt dat het wel heel moeilijk wordt voor rijke mensen om zijn Koninkrijk binnen te gaan...).

Het gaat ook niet om simpele mensen, mensen die niet al te snugger zijn, niet veel weten, niet veel verstand hebben (alhoewel Jezus op een ander moment juist kinderen naar voren haalt en hen als voorbeeld stelt voor al die grote, wijze en verstandige mensen...).

Het gaat hier om [dia19] *arm van geest*.

En dat *geest* is geen geest met een hoofdletter – het is niet arm van de heilige Geest.

Maar het is wel [dia20] *arm in geestelijk opzicht*.

En daarbij is heel belangrijk [dia21] **hoe jij als mens naar jezelf kijkt**.

Iemand die denkt dat hij niet arm maar juist rijk van geest is, denkt bij zichzelf: *sjonge, wat ben ik toch knap; ik ben zo begaafd, zo slim... ik ben een genie. En ik heb niemand nodig, mij hoeft niemand wat te vertellen...*

Wat denk je – heeft zo iemand een gezond zelfbewustzijn, een evenwichtig zelfbeeld? Arrogantie, betweterig zijn, eigenzinnigheid, ongezeggen zijn – dat is eerder irritant en onuitstaanbaar.

En met omhooggevallen, opgeblazen, verwaande egotrippers is samenleven en samenwerken vooral een beproeving.

Terwijl je juist prettig en plezierig kunt leven en werken met mensen die allereerst zichzelf kunnen relativiseren en smakelijk om hun eigen fouten kunnen lachen.

Mensen die misschien heel deskundig zijn, maar daarover niet snakken/opscheppen.

Die misschien heel veel weten, maar zichzelf daardoor niet steeds hoeven bewijzen.

Iemand die echt een genie was, is [dia22] Isaak Newton. Een briljant wetenschapper, de ontdekker van de zwaartekracht. Maar wat zei hij? [dia23] „*Als ik verder heb gezien dan anderen, komt dat doordat ik op de schouders van reuzen stond.*” En: „*Wat wij weten is een druppel, wat wij niet weten een oceaan.*”

Kijk, dat is briljant en bescheiden tegelijk. Gezonde nederigheid.

En is voor [dia24] nederigheid niet alle reden?

Wat kunnen we als mensen ongelooflijk veel.

En tegelijk; wat ben je kwetsbaar en onmachtig.

Er hoeft maar iets te gebeuren en je staat letterlijk stil...

En wat kunnen mensen wispelturig zijn, kleinzielig en onberekenbaar, ontzettend wreed en meedogenloos soms...

Als je naar alle ellende in de grote en je eigen kleine wereld kijkt, hebben we als mensheid dan echt nog reden om te snoeven en te snakken?

Past ons dan niet veel meer bescheidenheid en nederigheid?

Zeker als het gaat om het geestelijke, als het gaat om het verticale, als het gaat om God?

Arm van geest zijn. Ootmoedig, heette dat vroeger. Nederig, bescheiden.

Dan gaat het er [dia25] niet om dat je laag over jezelf moet denken, jezelf een nul moet vinden (met mogelijk gevolg een negatief zelfbeeld).

Nee, het gaat er om [dia26] dat jij jezelf niet (spreekwoordelijk) over het paard tilt, dat je te groot, te belangrijk over jezelf denkt.

Nederigheid... leert en inspireert onze Heer ons dat niet door zijn eigen leven?

We hebben gelezen uit Filippenzen 2: [dia27] *Handel niet uit geldingsdrang of eigenwaan, maar acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf. Heb niet alleen uw eigen belangen voor ogen, maar ook die van de ander. Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis.*

Jezus gaf het ultieme voorbeeld van nederigheid: Hij was God en werd ook mens.

Hij was in de hemel, maar kwam ook op aarde, waar Hij werd omgeven door het kwade.

Uitindelijk spijkerden ze Hem aan het kruis...

Dat wilde Jezus de Zoon van God allemaal ondergaan – als een lam dat ter slachting wordt geleid...

Terwijl, als er nu Eén niet nederig zou hoeven zijn Hij het is!

Want Hij is zonder zonde.

En toch nam Hij de gestalte van een slaaf aan.

In Filippenzen klinkt dan de oproep – de uitdaging om de **gezindheid van Christus Jezus** te hebben.

Laten we dat doen door arm van geest te zijn! Met Jezus radicaal tegendraads!

Nu onze Heer zijn toespraak begint met arm van geest zijn, laat Hij daarmee zien dat het probleem, dat ons probleem vooral op dat vlak ligt.

Legt Hij de vinger op de zere plek dat we van onszelf juist helemaal niet zo nederig en bescheiden zijn.

En nog veel te vaak denken dat we er zó wel komen, zelf, op eigen benen.

Het idee hebben dat we het zelf wel redden.

Maar dat is dus absoluut niet zo: [dia28] **alles begint met arm van geest zijn.**

Met op een eerlijke manier naar jezelf en naar de wereld kijken.

En ontdekken dat je het uit jezelf juist niet redt, dat je tekort komt.

Dat je, als het om de hemel gaat, met lege handen staat, arm bent, *helemaal niks* hebt om op eigen kracht Gods Koninkrijk binnen te kunnen komen.

Alleen, en dat is het mooie en heerlijke: je ontdekt tegelijk dat het niet erg is dat je arm bent en met lege handen staat.

Omdat juist alleen voor arme mensen het Koninkrijk van de hemel is.

Omdat het een Koninkrijk van genade is: het wordt je gegeven, het is een cadeau dat je

dankzij Jezus Christus krijgt. Gratis voor niets.

Ik koos voor een vertaling met [dia29] *zalig – zalig zijn de armen van geest*.

Voor mijn gevoel valt daardoor meer het accent op de bestemming.

Want al die dingen die Jezus noemt – het is waar: die maken je nu niet altijd gelukkig. Echt armoede kennen is geen pretje...

Maar je weet wel dat het ten diepste gaat om de zaligheid, om het binnengaan in het Koninkrijk van de hemel.

Tegelijk: het is waar dat geloven en Jezus navolgen [dia30] niet alleen maar iets is voor later als je in de hemel komt of als Jezus terugkomt.

Het Koninkrijk van de hemel is er niet alleen straks, maar ook nu al.

Namelijk overal waar Gods wil wordt gedaan.

En Jezus navolgen heeft nu al effect. En dus arm van geest zijn ook.

Ik noemde net al dat het veel plezieriger is te leven en te werken met mensen die een gezond zelfbeeld hebben.

Maar ook voor jezelf, voor je innerlijk: het maakt je echt gelukkiger omdat je merkt dat er een enorme last van je schouders valt: [dia31] je mag zijn wie je bent, puur, eerlijk, naakt, zonder allerlei humbug en opsmuk en bladibladibla.

Bevrijd van alle gejakker, streberij, het jezelf zonodig weer moeten bewijzen.

Bevrijd van dat kost wat kost beter zijn dan die ander.

Bevrijd van het steeds maar op je tenen lopen, met een masker op iedereen voor de gek houden – en vooral jezelf...

Als je arm van geest bent ben je [dia32] vrij om eindelijk tot jezelf te komen en jezelf te aanvaarden zoals je bent.

Dat mag en kan – omdat God het namelijk ook doet: dankzij Jezus Christus ben jij voor Hem zijn geliefd kind.

Omdat je iets onverwoestbaars en onvervreemdbaar in je hebt dat overal geldt en altijd waarde heeft, omdat God je al erkende als zijn kind toen Hij je schiep.

[dia33] **Je bent zijn kind!** Daar verandert niets of niemand meer wat aan.

Je bent zijn kind! Dat is een feit. Een gegeven.

En daarom: wat een zaligheid dat je als mens arm van geest mag en kunt zijn!

Durf het: [dia34] met Jezus radicaal tegendraads!

Amen

[dia35]